

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 45

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 26. november 1949

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 Arg.

VERKFALLIÐ ENDAÐ

Fyri eini góðari viku síðani gjörði Havnar arbeiðsmannafelag arbeiðsstæðg hjá Lands-handlinum. Ósemjan var um bilgjöldini. Landshandilin vildi gjalda tímaløn til vognarnar, men vogneigararnir, ið vanir hava verið at fingið løn sína goldna eftir stykkjatali og óivað hava havt eina ovurhonds stóra fortjenastu í mun til tað, føroyskir arbeiðarar vanligja tjena, noktaðu at koyra fyri tíma-gjald.

Hetta mál er avgjört ikki nakað arbeiðsmannafelagsmál, men má heldur sigast at vera ein spurningur millum tveir arbeiðsgevarar; men mangir av vogneigarunum standa sum limir Havnar arbeiðsmannafelags, og summir hava verið limir, síðani felagið varð stovnað, og skotu hesir menn málið undir felagið við tí úrsliti, at felagið samtykti at gera arbeiðsstæðg á tann hátt at tað noktaði øllum limum sínum at bera av og á bilarnar, meðan teir, ið annars arbeiðdu í Landshandlinum, kundu flýggja út vørur til fólk, ið sjálv komu eftir teimum.

Fastar reglur eru fyri bilflutningsgjöld; men markið fyri, nær ið koyrt skal vera fyri stykkjatal, er ikki fastari av-

markað enn so, at tað kann verða ivamál. Hetta skuldi tó ikki verið nokur orsök til arbeiðsstæðg, um partarnir høvdu verið meiri smidligir. Ikki mátti tað verið nakað vandamál at fingið markið fastlagt. Vørunevndin skjeyt eisini Lands-handilsins vegna uppá at lata Prísráðið gera spurningin av, men stjórn Havnar arbeiðsmannafelags vildi ikki ganga við til hetta.

Henda stóða mátti tykjast heldur hættislig fyri arbeiðarafelagið, og nakrir limir kravdu tí fund um málið.

Felagsfundur varð so hildin síðsta týskvöld, og varð har avgjört at byrja aftur arbeiðið hjá Lands-handlinum.

Einki varð gjørt av sjálvum stríðsspurninginum viðvíkjandi; men óivað rokna menn við at fáa hann loystan í friði. Havnar arbeiðsmannafelag hevur her áttikið sær eitt mál, sum ein ikki skuldi trúð, at tað hevði nakað við at gera, og sum kundi blivið tí dyrt, um arbeiðsstæðgurn varð standandi við leingi. Men rímligt er, at tað fær greitt flókjuna millum bil-eigarar og Landshandilin, tá tað hevur vavt seg inn í hana.

SMIRIL

Tá Smiril mánadagin var á leið frá Suðuroy til Havnar, fekk hann vestanfyrri Sandoy maskinskaða og kundi ikki við egnari hjálp vinna í havn, men rak fyri vind og vág.

Hann bað tí um at fáa hjálp, og fyrsta farið, ið til hansara kom, var Vesturleið. Vesturleið fekk tveir ferðir wire umborð á Smiril, og byrjað var at sleipa; men báðar ferðir slitnaði. Skipini vóru tá komin vestur um Trælarnipu, 2 fjórðingar úr landi. So kom Tjaldur til. Tað eydnaðist eisini teimum tveir ferðir at fáa wire umborð á skipið; men ikki helt. Nú fór Vesturleið á Sörváð eftir meira wire, tí ikki var talan um, at Tjaldur kundi fáa teir tungu grasendarnar umborð á Smiril av tú at teir har umborð máttu arbeiða

við handamakt, tá eingin dampur var til spólini.

Men áðrenn Vesturleið kom aftur, hevði Smiril fingið dampin upp og sigldi norður á Vestmanna. Tjaldur fylgdi við, og á Vestmanna fór tann parturin av ferðafólkinum, ið skuldi til Havnar, umborð á Tjaldur, ið kom á Havnina týsmorgunin tíðliga.

Smiril hevði gott 60 ferðafólk, harímillum 2 sjúklingar, umborð henda óhugnaliga túr, og hóast skipið lá myrkt og rak í illveðrinum, sást ikki stórvegis til nakran ótta á øllum hesum fólki.

Miðvikudagin kom Smiril á Havnina, og skuldi hann hómorgunin tíðliga fara til Suðuroyar; men heldur ikki hesin túrur eydnaðist honum, hann endaði aftur hesa ferð norðuri á Vestmanna við maskinskaða.

— Mánadagin skal verða hildin sjórættarfundur.

DANSKUR FISKISKAPUR Í GRØNLANDI

Danska fiskifelagið Chr. Venø, ið hevur lutikið í grønlandsfiskiskapinum í summar, hevur latið ein part av fiskiförum sínum verið eftir í Grønlandi, har ætlanin er, at teir skulu royna í vetur inni á Godthaabsfjörðinum.

Teir hava søkt stat og grønlandsstýri um særloyvi til hesa fiskiroynd; men um loyvið er givið, vita vit ikki enn. Teir

rokna ið hvussu er við at fáa hetta loyvi.

— Mangan hevur í Føroyum verið tosað um at latið nokur smáför verið eftir í Grønlandi fyri at royna veturin har yviri; men tað man hava gingið við hesum sum so mongum øðrum, at ikki verður gjørt álvara av, fyrr enn aðrir eru komnir væl í gongd. — Forvitnisligt verður at frætta, hvussu fer at gangast donsku fiskimonnum á Godthaabsfjörðinum í vetur.

Enska framleiðslan

Lítið hevur enska framleiðslan verið tarnað av arbeiðs-ósemju hesu síðstu árin; men, ofta hevur verið at sæð í blöðunum drúgvur frágreiðingar frá arbeiðsstøðgi har. Hesar frásøgnir hava helst havt til endamáls at víst fólk á, hvussu illa enska arbeiðarastjórnin hevur maktað uppgávur sínar.

Ein uppperð yvir arbeiðsstøðg yvir alt Bretland sýnir, at framleiðslan bert hevur mist 1/4 arbeiðsdag uppá hvønn arbeiðara árliga síðstu 3 árin.

Sagt verður, at hetta er so lítið, at einki annað land kann vísa á nakað tilsvarendi.

Frakland

Í Fraklandi gjördu 3 milliónir arbeiðarar ígjár arbeiðsstæðg. Stæðgurn skuldi tó ikki verða longur enn 24 tímar.

Ríkisráðharri Fraklands Georges Bidault hevur bønast arbeiðararnar um ikki at gera arbeiðsstæðg; men teir aktaðu hann ikki.

Socialradikali flokkurin, ið hevur nakrar limir í stjórn Bidaults, er vordin ósamdur við hann um eina nýggja skattalóg, ið hann vil hava í gildi, og javnaðarmenn eru ikki minni ósamdir við hann um somu lóg, so væntast kann, at Bidault má leggja frá sær. Javnaðarmenn hava stuðlað arbeiðarunum til at gera verkfall.

Tjekkoslavakia

Leingi hevur nú stríð verið millum katólsku kirkjuna og ríkisstýrið í Tjekkoslavakia. — Stríðið tykist ikki at linka nakað. — Síðsta, ið frættist, er, at bisparnir hava heitt á prestarnar um at styðja seg í stríðnum, so kirkjan ikki skal koma undir vald teirra fráfallnu, leggja teir til. Bisparnir siga, at einans

teir og eingin annar hava vald og rætt til at seta prestar í embætti ella koyra teir frá.

At nýta summarfrítíðina

Havnin hevur nú hóp av fólki, ið eigur lógskipaða frítíð við løn.

Hvat kann gerast fyri hesa fjöld, at hon kann nýta hesar summarlötur sum frægast?

Hetta gerst á so mangan hátt. Men fyri fjöldina vildi tað verið hentast, at býráðið lat ella leigaði eitt rúmligt hagaðki (t. d. allan Havnardalsbotn) til tíflikt. So kundu tey, ið hug høvdu, tikið seg saman at stovna frítíðarfelag. Seta vit stovnsfæið frá einum 1000 fólki til 100.000 og lænt varð við skili, kundi fingist húsarúmd til eini 200 at búð ísenn soleiðis, at tey sova í skemmu hvørt húski sær, men eta til felags. Her kundi tá ymiskt verið til teitis.

Seta vit frítíðina fyri hvørt húski til 14 dagar, kundu 6 ferðir 200 hildið frí har hvørt summar.

Var hetta ikki vert at hugsa um?